

OMINAĆ (66) *vb pf*

o jasne.

inf ominać (22). \diamond *fut 1 sg* ominę (3). \diamond *2 sg* ominiesz (2). \diamond *3 sg* ominie (24). \diamond *3 pl* ominą (2). \diamond *praet 1 sg m* -m ominął (1). \diamond *3 sg m* ominął (2). *f* ominęła (3). \diamond *plusq 3 sg m* był ominął (1). \diamond *imp 2 sg* omini (1). \diamond *3 sg* niech ominie (1). \diamond *con 3 sg m* by ominął (1). \diamond *praet 2 sg m* byś był ominął. \diamond *pass fut 3 pl* ominą się (1). \diamond *part praet act* ominąwszy (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Obejść, ominąć kogo albo co z daleka; przejść obok nie dochodząc do czego (11) :

ominąć kogo, co (8): RejPs 209v; GórnDworz N6; dogonił ich [wojsko litewskie] Kontor Brandenburski w ciáfnosciách leśnych/ ktorych ominąć niemogli. StryjKron 375; GosłCast 43, 55; KlonFlis G3v.

W przeciwstawieniu: »puścić się na prost ... ominąć« (1): Bo pátrż kto sie puści scielzką ná błoto ná proft á ominaćby mógł/ pewnie sie vbłócić musí. RejZwierc 91.

W porównaniu (1): Wízák coć sie nie podoba możefz ominąć iáko kálużę przy drodze. RejZwierc 209.

W charakterystycznych połączeniach: ominąć co się nie podoba, doł, kęęę.

Przysłowie: bo częłtokroć człowiek chcąc ominąć ieden doł/ wpádnie w drugi GórnDworz N6.

W przen (4) : ábych ia nigdy niewpadł wfidłá mnie szkodliwe/ á fnadz ia ie zá łtrażą twoią wfłędę ominę RejPs 209v; iáko Scillá s Káribdim [...] Ták tá náłzá náturá niebespyeczna bywa. Iesli iedná [!] ominie tedy w drugą wpádnie/ Ani łam wzwie gdy z główką ochynie sie fnádnie. RejWiz 101v; RejZwierc B4v; To łztuká przednia [...] Ominąć łkrite niebespieczne łkáły/ Zákrytych niecnót GosłCast 55.

a. Nie drażnić kogo, zostawić w spokoju [kogo] (1) : Rad zázwdy omiń mocnego/ Nie przeciw się síle iego: Niechać też łwe grozy płodzi/ Zwłáłzczá gdy tobie nie łzkodzi. BierEz R4v.

2. Pominąć (z przeczeniem: dosięgnąć) (27) :

ominąć kogo, co (7): Zálz on ma gdy wolny czás/ zálz wolną godzinę/ Acz ich włzytki przypadki z záłólcią ominę. RejWiz 140v; RejZwierz 42 [2 r.], 58v; GórnDworz B5; RejPosWstaw [143⁴]; KochTr 4.

W przeciwstawieniu: »ominąć ... obrać« (1): PArýs [...] Ominął zacność/ rozum/ á Wenufá plotkę/ Obráł/ y dał iey iábłko RejZwierz 42.

W charakterystycznych połączeniach: ominąć prośbę, przypadki (2) rozum, zacność, znaki.

Zwrot: »milczeniem ominąć« (1): Czego sie o ludziach cnotę przed oczymá máiących rozumieć nie może/ ále iednáki iuz też wiele thákowych łwiát onych przefłzłych czáfów (że sie dzifiefłze milczeniem ominą) w łobie miał. Phil R4.

a. Dotyczy podmiotu abstrakcyjnego lub rzeczy (20) : RejWiz 166; Spráwiedliwa waśń y po łmierci nieominie. KochFr 116.

ominąć kogo, co (18): Boć lepiej z dobrą wiarą niż w rołpaczy zginąć Bo mię ifcie marna łmierć nie może ominąć RejJóz P3v; Snádnie wam [książki] dutká ominąć/ Gdy chce prołtakiem záginąć BielKom A2; Iż ni łálki nie baczyłz/ áni łtráchu łwego/ Ktory cie bezpochybnie ná włzem nie ominie RejWiz 50v; wftáwiczenie głófy wołáią ná pomłtę á ná wpádek iego/ kthory go też nigdy ominąć nie

może. *RejAp* 62; gdyż oni zówzdy opowiedać będą niewiernikom nieomylną pomstę/ ktora ich nigdy ominąć nie może za złości ich. *RejAp* 91; a nie wątpili w tym nic/ iż są zgotowane pewne pociechy wiernym ktore ich iuz nigdy ominąć nie mogą. *RejAp* 155v, 25, 61v, 62, 87, 125 (12); A [by] myflili o łobie wczás y o przygodzie. Ktora káždego pewnie złego nie ominie *RejZwierc* [272], 244v; Przyzłża łzaránicza/ przyzedł chrzáfzcz wielonogi/ Zboże wyiadł/ co był grad ominał łrogi. *KochPs* 159.

Przysłowie: Boć iuz nie dziś tá nowiná łłynie/ Iż złego złe nigdy nie ominie. *RejAp* 200v.

3. *Przeminąć, przejść, zaniknąć; defervescere, elabi Mącz* (8) : Włzytko tho iákoś łłyzła ty fatá łpráwiáią/ Kiedy łie ty ná niebye plánety miezłáią. [...] Ze y źwirzę y człowiek łnádnie w ten czás zginie/ Niźli oná furia s powietrza ominie. *RejWiz* 130; GDy łie ták the rzeczy łthály á iuz Krolá Afwerulá gniew ominał [gdy łie všmierzył gniew krolá Afłwerulá *WujBib*]/ włpomniál ná Wáltę/ co wczyniłá/ y co wćierpiálá. *Leop Esth* 2/1; Manete paulisper dum defervescunt aestus, Pozołtańcie trółżkę aż gorácość ominie. *Mącz* 121a; Elapsa est ea spes, Iuz ta nádzieyá ominęłá. *Mącz* 180c, 121a; wczynł to po kilká kroć/ ochffát mu [koniowi] ominie. *SienLek* 168; [Zimie zaś nie pierwey się páłá [świnie] áże łrzon opádnie y zamroz ominie. *Cresc* 1571 565].

W charakterystycznych połączeniach: ominie furyja, gorácość, mdłóść, nadzieja, ochwat, radość, zamroz.

Zwrot: »rychłó (a. rychlej) ominąć« (2): Niechátz, náłáfkawłłfy oytcze ta męka rychłéy ominie. *OpecŻyw* 103, 101.

4. *Opuścić, odejść; desinere Mącz* (18) : Lecz iáko on łtrách ominie/ á niebełpieczeńłtwá ođłtápią: tedy zaś do łwych boźkow kołcielłk z ochotą łię zbiegáią *CzechEp* 87.

ominąć kogo, co (17): Iuzći iá śmiáłość ominie/ Kiedyć iey to złoto zginie. Ktorzyć dołyc złotá máią/ Ná włzytko śmieli bywáią *BierEz* P4v; Poczkayciełz trochę máłó aż mię mdłółcz ominie *RejJóz* P5; A nád włzytki rołkolłzy to ielł pirwłza iemu [...] / Aby go teź on fráfunk ktory miał ominał. *RejWiz* 31, 140v; w łzczelłiwych rzeczách/ miey łie opátrznie/ w przeciwnych/ nie wpáday w rołpácź/ ále trway mocnie/ áź ćie złe ominie *BielKron* 258; Perfunctus a feбри, Opułzczony od febrы. Ominęłá go Febrá. *Mącz* 140c, 395c; ABY łye łny plugáwe tákież y łtráfłziwe nie łniły: náłsienie łocygowe tárte z piwem piy przez dwá dni/ á ominie ćie. *SienLek* 57; *GórnDworz* Z3, Bbv; A włzákoź nie w ten czás go iuz hámuy gdy go wźrzyłz z zápalonemi oczymá iáko plá wćiekłégo/ ále áłbo przed tym/ áłbo potym/ iż go kęs oná furia ominie/ toź ná ten czás y przykreml łłowki moželł łie podelł podłádzic. *RejZwierc* 81; Káždego złá myłł ominie/ Siedzác z czálzą przy kominie *RejZwierc* 237; Chcemylł dobrej myłłi być/ Kážmyłł w komin drew przyłóżyć. Nápoły fráfunk ominie/ Kiedy łie pali w kominie. *RejZwierc* 237, 73v; Kiedy pierwłzy łzturm odbijá/ iuz potym lepłżego łercá bęđá/ bo ie łtrách ominie *BielSpr* 64; poczłł iá bić y łiec tak dobrze/ że iá oná pokułá ominęłá *SkarŻyw* 462; *ZawJeft* 42.

W charakterystycznych połączeniach; ominie febra, frasun(e)k (frasunki) (3), *furyja, krotochwila, mdłóść, natura, pokusa, smętek, strach* (2), *śmiáłość, złá myłł, złe.*

5. *Uniknąć czego [co]* (2) : Napierwey ná baczeniu mięy tę moię radę/ A ták łácno ominielłz więć domowá zwáđę. *ZbyłPrzyg* Bv.

W przen (1) : Trudno tych wrot ominąć/ ktoremi zchodźiemy Ná inny świat/ my wżyfcy ktorzy fię rodźiemy. *KolakCath Cv.*

6. [Zrezygnować z czego [co]: Zaż wy też to ominiecie Co wam winni dąć kmiećie? *KorczRozm Hv.*]

Synonimy: 1. obyść; 2. skończyć się; 3. odejć, opuścić; 4. uniknąć.

Formacje współrdzenne cf MINAĆ.

Cf OBMINAĆ